

ASTRONOMICKÁ POZOROVÁNÍ

Astronomická pozorování pro veřejnost – **KVĚTEN**:

PONDĚLÍ * ÚTERÝ * STŘEDA * ČTVRTEK * PÁTEK

v 20:30 hodin

(o svátcích 1. a 8. května se večerní pozorování **nekonají**)

Program pozorování:

Měsíc – od 7. do 19. května

Mars – na začátku měsíce

Hvězdy a vícenásobné hvězdné systémy – po celý měsíc

Hvězdotupy, mlhoviny, galaxie – neruší-li svým svitem Měsíc

Vstupné: dospělí 50,- Kč, mládež 40,- Kč

PŘEDNÁŠKY

Středa 15. května 2019 v 19:00 hodin

Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o. Vás srdečně zve na přednášku pro veřejnost

Jak se rodí hvězdáři?

U příležitosti 90letého výročí postavení **Ballnerovy pozorovatelny** připravila Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o. na středu

15. května 2019 přednášku na téma amatérská astronomie ve Valašském Meziříčí v letech 1922 až 1943. K jejímu sestavení byly využity dokumenty a fotografie digitalizované v rámci projektu E-badatelná Zlínského kraje.

Srdečně zveme příznivce astronomie na zajímavé povídání o průkopnících této vědy na Valašsku.

Přednáší **Mgr. Radek Kraus**, odborný pracovník hvězdárny

Vstupné: dospělí 50,- Kč, mládež 40,- Kč

PŘIPRAVUJEME

Středa 8. května 2019 od 14:00 a od 16:00 hodin

Ve středu **8. května od 14:00 a od 16:00 hodin** zveme rodiče s dětmi na program

Cesta ke hvězdám.

Přijďte si postavit a vypustit vodní raketu! A co dalšího cestou ještě zažijeme? Podíváme se mezi první snílky o cestách do vesmíru. Na jejich povedené i méně povedené nápady. Zjistíme, na jakém principu fungují rakety a co vše jim předcházelo. Seznámíme se s prvními zvířecími kosmonauty a jejich (ne)úspěchy na startu, za letu, i při přistání.

Na akci je **nutná rezervace** na telefonním čísle 571 611 928 nebo na e-mailu info@astrovm.cz.

Rezervace je platná po potvrzení z naší strany.

Vstupné: dospělí 50,- Kč, mládež 40,- Kč

* * *

Sobota 18. května 2019 od 14:00 hodin

Opět zveme děti a rodiče k nám na hvězdárnu na úspěšný program

O Slunci, Zemi a Měsíci.

Pořad je věnován pro člověka nejdůležitějším tělesům Sluneční soustavy. Seznámíme Vás i děti se základními pojmy z vesmírného okolí Země. Vysvětlíme rotaci Země a střídání dne a noci, oběh Země kolem Slunce a střídání ročních období, fáze Měsíce, zatmění, sluneční skvrny, polární záře atd. V případě pěkného počasí bude část programu probíhat i na přilehlé zahradě, kde názorně využijeme venkovní expozice.

Vzdělávací program je speciálně přizpůsoben různým věkovým kategoriím, obsahuje názorné ukázky s využitím modelů a pomůcek.

Na akci je **nutná rezervace** na telefonním

čísle 571 611 928 nebo na e-mailu info@astrovm.cz.

Rezervace je platná po potvrzení z naší strany.

Vstupné: dospělí 50,- Kč, mládež 40,- Kč

INFORMACE

Vzpomínka

V dubnu 2019 nás opustil kolega, nadšený popularizátor astronomie a zejména kosmonautiky, pan Tomáš Pertile, který působil desítky let nejen v Ostravě a jejím okolí.

Je to jen pár dní, kdy jsem s nadšením viděl Tomáše na snímku z nemocnice, na kterém byl s úsměvem na tváři ve společnosti Andrewa a Indiry Feustelových, kteří zavítali do České republiky v dubnu 2019. Jsem přesvědčen o tom, že si této návštěvy velmi vážil a byl za ni rád.

Ladislav Krňáský a Tomáš Pertile (vpravo) diskutují v areálu Astronomického ústavu AV ČR, Ondřejov 1987.

Tomáše Pertileho jsem osobně znal dlouhých 37 let a v mém mládí byl jedním z lidí, kteří mě ovlivnili v rámci aktivit, akcí a činnosti tehdejšího Klubu astronomů v Havířově a později při mnoha jiných příležitostech. Tento Klub astronomů byl výborný v tom, že se zde scházeli lidé se zájmem o astro-

nomi a kosmonautiku od 12 do 102 let a byl zde prostor pro přirozené předávání zkušeností, znalostí a dovedností ze starší generace na tu mladší.

Tomáš byl jedním z těch, kteří se do aktivit klubu zásadně zapojili. Dlouhé debaty s ním, naslouchání jeho vyprávění a vzpomínkám neodmyslitelně patřily k neformální náplni těchto setkání.

Právě Tomáš zprostředkoval a zajistil mou první návštěvu Astronomického ústavu v Ondřejově společně s mou kolegyní z havířovského Klubu astronomů. Tato návštěva mě velmi ovlivnila a zcela jistě se odrazila na mé budoucí a tedy současné práci. Dodnes si tuto návštěvu dobře a přesně vybavuji.

Tomáš byl vždy připraven pomoci, poradit, odpovědět na zvědavé otázky, pomáhal se zamýšlet nejen nad věcmi technickými, ale i společenskými. Byl vždy vlídný a nekonfliktní. Byl svůj po celou tu dobu, co jsem měl možnost ho znát, a měl jsem pocit, že se běh času na něm příliš neodráží... Ale skutečnost je samozřejmě jiná. Každý z nás dojde konce své cesty, stejně jako v dubnu 2019 k ní došel i Tomáš Pertile.

Je mi velkou ctí, že jsem ho mohl znát, pracovat s ním a mnohému se také přiučit. Děkuji.

V úctě krátce vzpomínal Libor Lenža.

90 LET BALLNEROVY HVĚZDÁRNY

K příležitosti 90. výročí postavení Ballnerovy hvězdárny na Stínadlech ve Valašském Meziříčí byl připraven seriál zpráv ze života jejího tvůrce a provozovatele, amatérského astronoma a muže mnoha dalších zájmů Antonína Ballnera (1900-1972).

Zpráva č. 4.: Amatérský astronom 1929

Rok 1929 byl pro Antonína Ballnera dobou změn, především se pustil do výroby velkého dalekohledu pro budoucí hvězdárnu. Pomocníkem u jeho stavby byl Josef Černoš - člen sekce konstruktérů České astronomické společnosti. V civilním životě byl technickým úředníkem u Fy. Janyška se sídlem ve Valašském Meziříčí. V tomto díle nelze ani opomenout Augustína Zvonka a Viléma Hýbla, které v roce 1929 ocenil profesor W. Brunner z Curyšské hvězdárny. Hýbl a Zvonek obdrželi řadu publikací a brožur ... jako odměnu za svá pozorování slunečních skvrn.

V Ballnerových vzpomínkách je také zmínka o Kristiánu Mayerovi (1719-1783)*, a to v souvislosti s Valašským Meziříčím, to

mělo být podle Ballnera jeho rodištěm: „... zbaběl jsem pátrání, jehož výsledkem jest dnes úplná jistota, že Kristián Mayer pochází z Valašského Meziříčí...“. Dnes s jistotou víme, že rodištěm Kristiána Mayera byla malá vesnice u Brna jménem Modřice.

V roce 1929 se také odehrála jedna z důležitých událostí v životě amatérského astronoma Antonína Ballnera, ale o ní se víc dozvíte 15. května 2019 od 19 hodin na přednášce **Jak se rodí hvězdáři?**, která se koná v prostorách Hvězdárny Valašské Meziříčí p. o.

(Mgr. Radek Kraus, Hvězdárna Valašské Meziříčí)

*) Proslavil se první studií a katalogem dvojhvězd (cca 80 objektů).

POZORUJTE

Meteorický roj Akvaridy

Maximum aktivity meteorického roje Akvaridy nastává 6. května 2019.

Fáze Měsíce v květnu 2019

Nov nastává 5. května v 0:45 SELČ, první čtvrt' 12. května ve 3:12 SELČ, úplněk 18. května ve 23:11 SELČ a poslední čtvrt' 26. května v 18:34 SELČ.

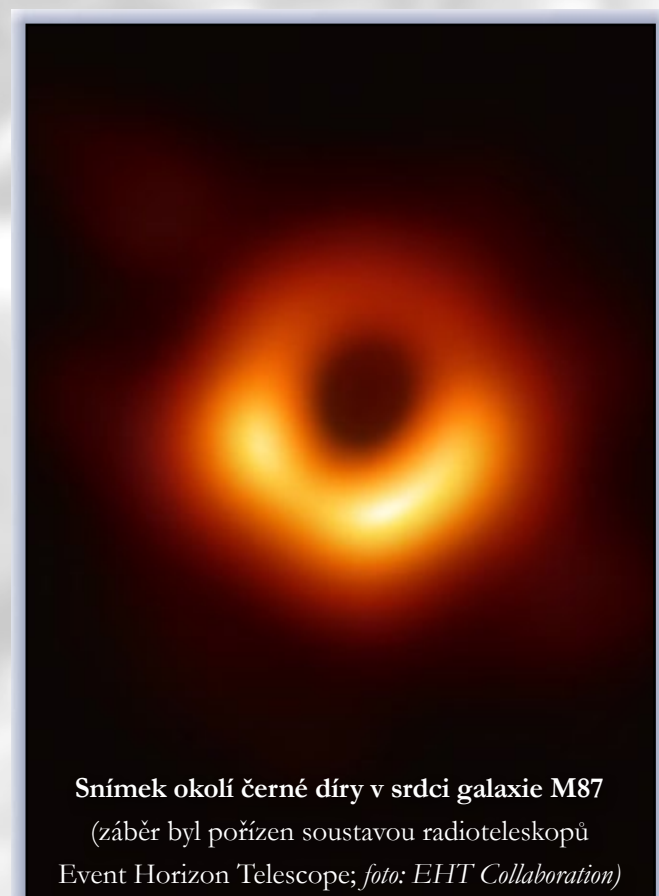

PROGRAMOVÝ ZPRAVODAJ HVĚZDÁRNY VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ,
PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE ZLÍNSKÉHO KRAJE

Sazba a tisk: Hvězdárna Valašské Meziříčí, p. o.; Vsetínská 78, 757 01 Valašské Meziříčí
telefon: 571 611 928; e-mail: info@astrovm.cz; www.astrovm.cz

HVĚZDÁRNA
VALAŠSKÉ MEZIŘÍČÍ
KVĚTEN 2019

Snímek okolí černé díry v srdci galaxie M87
(záběr byl pořízen soustavou radioteleskopů
Event Horizon Telescope; foto: EHT Collaboration)